

LITERACCY PATRONI ROKU 2025

Stefan Żeromski, Antoni Słonimski, Józef Tischner, Maria Pawlikowska – Jasnorzewska oraz Władysław Stanisław Reymont zostali literackimi patronami roku 2024 decyzjami Sejmu i Senatu.

Rok 2025 Rokiem Stefana Żeromskiego

W 2025 roku przypada rocznica śmierci „jednego z najwybitniejszych polskich pisarzy, duchowego autorytetu polskiej inteligencji, autora opowiadań, powieści, dramatów i reportaży, które ukształtowały narodowe myślenie wielu pokoleń Polaków”. W uzasadnieniu uchwały Sejm wskazał iż „Stefan Żeromski był twórcą przekonany o doniosłej funkcji literatury, wierzył bowiem w szczególne posłannictwo pisarza i w jego odpowiedzialność za kształtowanie losu narodu i Ojczyzny”.

Rok 2025 Rokiem Antoniego Słonimskiego

Z okazji 130. rocznicy urodzin polskiego poety, pisarza, tłumacza, publicysty, rysownika, krytyka literackiego, człowieka wielu talentów, przypadającej w przyszłym roku posłowie ogłosili Rok 2025 rokiem Antoniego Słonimskiego. Wyrażając uznanie dla artystycznego dorobku podkreślono w uchwale, że „był jednym ze współtwórców pierwszej w wolnej Polsce kawiarni literackiej Pod Pikadorem, a niedługo później – grupy poetyckiej Skamander. W latach międzywojennych współpracował z Kurierem Polskim i Wiadomościami Literackimi oraz licznymi kabaretami. Był także współzałożycielem pierwszej w Polsce organizacji ochrony praw autorskich, znanej dziś jako Związek Autorów i Kompozytorów Sceniczych”.

Rok 2025 rokiem Marii Pawlikowskiej – Jasnorzewskiej

Senatorowie w uchwale wyrazili przekonanie o szczególnym znaczeniu dorobku twórczego poetki. Podkreślają, że tomiki z jej wierszami nadal są wznawiane, czytane i tłumaczone m.in. na języki angielski, niemiecki, francuski, włoski, rosyjski, szwedzki, chiński, japoński i hindi, czyniąc z niej, obok Wisławy Szymborskiej, najchętniej przekładaną polską autorkę w historii. Spuścizna „polskiej Safony”, jak nazywał ją Tadeusz Boy-Żeleński, to m.in. 500 wierszy, 20 sztuk teatralnych i 10 słuchowisk radiowych. Jak napisano w uchwale, Pawlikowska-Jasnorzewska nie jest poetką zapomnianą. Jej wiersze wykonywane były jako piosenki, a po jej dramaty sięgają kolejne pokolenia reżyserów teatralnych. Według Wisławy Szymborskiej to poetka, której widzenie świata, pojmowanie miłości jest tak uniwersalne i wyprzedzające epokę, że wzrusza kolejne pokolenia czytelników.

Rok 2025 rokiem Władysława Stanisława Reymonta

W uchwale przypomniano, że w 2025 r. przypada 100. rocznica śmierci tego wybitnego twórcy, laureata Nagrody Nobla z 1924 r. Jak podkreślono, wychowany w wielodzietnej rodzinie nie miał szans na naukę. Stawiając wszystko na jedną kartę, porzucił w październiku 1893 r. pracę na kolei i podjął współpracę z czasopismami, publikował nowele i opowiadania, napisał także „Pielgrzymkę do Jasnej Góry” stawianą adeptom dziennikarstwa za wzór reportażu. Popularność przyniosły mu powieści „Ziemia obiecana”, „Komediantka”, „Fermenty” oraz zbiory nowel. W 1902 r. „Tygodnik Ilustrowany” rozpoczął drukowanie powieści „Chłopi”, a 2 lata później pojawiło się jej wydanie książkowe. „Ta wiejska epopeja stała się najważniejszym wydarzeniem literackim, podziwiano autora za wierne odtworzenie rytmu życia społeczności wiejskiej, za umiejętne łączenie naturalistycznych opisów, a także za niemal impresjonistyczne pokazanie przyrody. Podkreślano dbałość o szczegóły i odrzucenie młodopolskiej egzaltacji” – czytamy w uchwale.

Rok 2025 rokiem ks. prof. Józefa Tischnera

Uchwałę o ustanowieniu roku 2025 Rokiem ks. prof. Józefa Tischnera Sejm podjął, mając na uwadze wybitne osiągnięcia tego jednego z najważniejszych polskich filozofów, duchownych i intelektualistów, w związku z 25. rocznicą jego śmierci. W uchwale podkreślono, że Józef Tischner był aktywnym uczestnikiem życia intelektualnego, cenionym wykładawcą filozofii na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Uważany był też za kapelana „Solidarności”. Jego etyka solidarności, kluczowa w walce z reżimem komunistycznym w Polsce, również dziś umożliwia głębsze zrozumienie moralnych fundamentów demokracji. „W swoich dziełach niejednokrotnie podkreślał potrzebę odpowiedzialności społecznej, dialogu i współpracy, akcentując konieczność budowy społeczeństwa hołdującego wartościom etycznym” – czytamy w uchwale. Podkreślono też, że przez całe życie budował mosty między różnymi środowiskami i nurtami umysłowymi. Jego działalność i dziedzictwo zachowują wartość zarówno w kontekście religijnym, jak i świeckim, a filozofia człowieka i solidarności pozostaje inspiracją w wielu współczesnych debatach. Pozostawił po sobie bogaty dorobek intelektualny, który do dziś inspiruje czytelników do refleksji nad istotą człowieczeństwa, wolności, solidarności i odpowiedzialności.

Ponadto Rok 2025 został ogłoszony Rokiem:

Wojciecha Jerzego Hasa

Olgi Boznańskiej

Franciszka Duszeńki

generała Kazimierza Sosnkowskiego
Milenium Koronacji Dwóch Pierwszych Królów Polski w Gnieźnie
Polskich Bohaterów z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc
Rokiem Edukacji Zdrowotnej i Profilaktyki.

(Źródła:

Tekst za: <https://lustrbiblioteki.pl/2024/07/patroni-roku-2025-lista-dla-bibliotek/>

<https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/art,16516,patroni-roku-2025.html>

Autorka plakatu: Izabela Raczek

Obrazy: Portrait of Stefan Żeromskiego, Kazimierz Mordasewicz, Public domain, via Wikimedia Commons

Antoni Słonimski, Autor nieznany, Public domain, via Wikimedia Commons

Maria Pawlikowska - Jasnorzewska, by Unknown author - NAC, Public Domain, via Wikipedia Commons

Ks._prof._Józef_Tischner, Autor nieznany - archiwum rodzinne Kazimierza Tischnera, serwisy www.tischner.pl, via Wikipedia Commons

Wladyslaw Reymont, Autor Nieznany - This file comes from Polona Digital Library and is available under the digital ID <http://spolona.pl>, via Wikipedia Commons)